

מסורת הש"ס

א) סנהדרין ו' (פ"ט), ב) שם פ"ט, מסכת טו'; מסורה ו' (א) (שם מב. קול), סוכה טו. ימות כהן, (ד) (נדרים מו. ושי"ג, ט) געיל מת דברים מו'; חולין קל"ג; מסורה ו' (א) ויקרא כ"ג, (ח) (מחנה בירושלמי נתיב משפחות פ"ג פל"ג); וכן הנהגה המהרש"א בסנהדרין פ"ט, ד"ה מסורה.

תורה אור השלם

1. לא תביא אהנון וזוהי ויתור קלב בית וי אלהיה לכל נדר וי תעבת וי אלהיה בן שנייה; דברים כ"ג וי הילל רשע על תאות נפשו ויבצע בך נאפי וי תהלים י' וי ויתורק לא חטול וי וברט כרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני וי אלהיה; ויקרא כ"ג וי ויקרא את קציר ארצכם לא תבליה פאת שדך בקצרך ולקט קצורך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני וי אלהיה; ויקרא כ"ג

גליון הש"ס

גם) גם ח"ה קרא"ה עין ארצכם לא תבליה פאת שדך בקצרך ולקט קצורך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני וי אלהיה; ויקרא כ"ג

לעני רש"י

אישקובי"ר, לטאט, לנקות.

הגוזל עצים פרק תשיעי בבא קמא

צד.

עין משפט
נר מצוה

ח א מ"י פ"א מה' נרכסיה ה"י טי ע"ש כ"מ סמ ע"ש טי ע"ש ח"י פ"י ק"ל ספ"ק א; ב ב ג מ"י פ"ב מה' גולה וזכירה ה' ב' וי"ן נהגות ומצות סמ ע"ש ע"י טו"ש ח"י פ"י ספ"ק כ"י ד ה מ"י פ"א מה' תמנות ע"ש ה"י א' הלכה ב';

מוסף רש"י

ברצע ב"ר. ויטע לטון גולה דכתיב (משל א) כן ארמית כל גולע בלע את נפש בעליו יקח (סנהדרין א:). מצות פאה להפריש מן הקמה. דמתי לא פלה, אלא מה לפסיס והס יקביו (סנהדרין א:). מרדו. כ"כ תמתי כמעט דנמנה מלמתי (שם) דלוקט פאה מעשר ומתית (סנהדרין א:). מ"י הכי"ל ל"י ח"י (סנהדרין א:). והש"ס ב"ק ובצ"ר. וזה היה אה"י עמ"ו וז"ל (סנהדרין א:). ח"י בפרט ובעוללות ובשבויה ובפאה. כמו משל כ"כ (שם) א"ש דלוקט פאה פטור מפאה, ומן פאה פ"א מ"ד) כל שזא לזבל ושמי חייב במעשר ובפאה. א"ש כי ה"י חייב חייב בכל ה"י, דמפרש טעמה דמתי כ"כ תשוב יתירא (לש"י ב"ה ובע"י חמורה ו) דמתי במשה מורה לא פסח לגר ליתוס ולאלמנה יתיה, וזהו מ"ד. וזהו מ"ד לא חייב פאה שבהה ויטע, וזהו מ"ד ל' למיחד ומתחב בפריה קדושים בכלהי למי ויגר תעזב אה"ס, ליתוס הפקר כי ה"י נותל, אלא הפקר נמור פטור מיתוס, דמתן ושמי פטור להפקר (וזה נ"א). ויטע מן המעשר. הפקר דלא כתיב פיה תעזב יתירא (לש"י ב"ה חמורה ו) ואל שמיין לא לגב ולא לגדל. שאם נגב ונול בהמה או כלים ויטעו אלא, אין שתי הנבילה והש"ס לבעלי, שחזר נב"ה הפתח, אלא יטע בהמה וכלים והש"ס ש"ל, אלא לזקוק. שתי דכתיב והמת יהיה לו (לש"י א:).

ואפאה (והרים) [והפריש] בסנהדה. משעת נגולו מתחייב נחלה אלא רבותא קמ"ל דלע"פ עששה כל השינויים הללו אין אלא מנאף א"י משום דאיכא דלון תחילתו עישה לון מתחייב נחלה עד אחר אפיה נקטה הכי: לא הפריש מן הקמה יפריש מן העומרים. א"כ לטעמי דלמך כריש תמורה (ד' ו) וס' ד"ה אחר) כל דלמך רחמנא לא מעביד אי עביד מהני ומפרש הס' דטעמא דיפריש מן העומרים יתירא תעזוב יתירא דנלא תעזוב יתירא לא היה מייחב דכיון דעבר על לא חללה הוה אמינא דלהני ופטור ולהכי אלטרך א"כ בשמעתי ע"כ ל"י ישמעאל למימר שיעו נקומה עומדת אלא לרנא דלמך הס' כל דלמך רחמנא לא מעביד כי עביד לא מהני בלא תעזוב יתירא מפרש מן העומרים ולא מעביד ליה תעזוב יתירא אלא למפקור כרמו או לרבי ישמעאל אי שיעו קונה אלטרך דמפריש מן העומרים וחס תמנא לא"כ דאלטרך תעזוב יתירא למיב מן העומרים מפיק כרמו מגליה דמייב בפאה ו"ל דתמי ש"מ וכן ל"ל לרנא אלוכא דרבי ישמעאל אי קבר רבי ישמעאל דשיעו קונה ודריש תעזוב יתירא למיב מן העומרים א"כ כן המפקור כרמו מגליה דמשמע דהיא דרשה אחיא כ"ע מדדייק בפרק דא קמין (נהד ד' נ"א). וס' ד"ה מין) דהא דמתן הס' כל שמיב בפאה חייב במעשר כרמו דמיב בפאה חייב במעשר דאי לאו הכי ה"י המפקור כרמו דמפקור כרמו ומתי ש"מ ומאי ראהו היא דלמא מתני' כרבי ישמעאל דמוקי תעזוב יתירא למיב מן העומרים ולא מיימי למדש שיתחייב בפאה אלא ודאי ליתא דפליג אההוא תנא דרשנין בפאה כרמו ומתי ש"מ דפרשיש: מרדו מעשר ונותן ו'. ואפילו למאן דלית ליה כרייה כל זמן שלא הפריש פאה ולא כרייה היה הכל שלו ומתחייב הכל במעשר וזו לא יפטר ואם תאמר תרומה נמי למי שמוסר ונותן לו ואין לומר דתרומה בלאו הכי יפריש העני וכל פאה חייבת בתרומה מרל דל"כ מקדים מעשר לתרומה גדולה ועוד דמתן במסכת תרומות פ"ק (מ"ה) אין תורמין מן הלוקט ומן השכחה כו' וגראה לפרש משום דתרומה דבר קל לתרום לא מש להזכיר ויש מפרשים דלהכי אין תורם משום דנגזרין רגלין לתרום (כדמתן במסכת מעשר פ"ג) מלא פירות ממורחין שדה מכוסין אסורים משום גזל מפחרין מותרין משום גזל בין קן ויבין קן חייבין במעשר ופטורין מן התרומה לפי שאי אפשר לגזון שפעק אלא אם כן יטעלה תרומה גדולה: ומן

באספורק. שם מקום: בולע כרך. גזול ומנכר. בולע כמו כל בולע בלע (משל א): מאי קאמר. איירי בשכחה וקמתי הרי שלך לפניך והאי לישנא לא שייך למימר אלא דנכר שיתם מקדמותו שאמר בן טלנו כמות שהוה כמו: מלום פאה לפרסי מן הקמה. דמייב לא חללה פאה שדך לקזור (ויקרא טו): מרדו. מתליק את הכרי נדחת ומירוה הוה גמר מלאכה למעשר הלך מעשר כל מעשרותיו חללה ואחר כך נתן לו פאה כדי שלא יפקד עני שאילו היה נותן קודם מירוה א"פ שעי מרף לקט שכחה ופאה הרבה ועושה מן כרי פטור מן המעשר שרי הפקר הוא אלא עשיו שנתמרה כ"כ בעל היתא תמייב במעשר דהכי אמרין במסכת נדרים (דף מ:): לקט שכחה ופאה עשין צנורין הוקנעו: אף מפרש מן העיפה. פאה א"כ לא נחנה כ"כ ואילו לת"ק מן העיפה לא דקנייה בשינוי והוה ממון שאין לו מונעיה דעד השתא דקיה לאו שיעו הוה דלולל הוא כמו שהיה: איכפל טאלי. טרחו ועמלו ומקבלו לך: ככהתש דהדר. מפתמו וחזר לקדמותו: מעזוב יתירא. נקדושים תהיו כתיב לא חללה פאה שדך לקזור וכזור או כ"כ כתיב לא חללה פאה שדך כן עמ"ו מיהא לאחוי שיעו דלא קני הכא: מעזוב יתירא למה לי. הא בעלמא נמי לא קני שיעו: ה"ג וטו לרבנן מעזוב יתירא למה לי: המפקור והש"ס לנכר. קודם שיבא עינים לגרשה שחבו בהפקר א"כ הוה קודמין: פרט כדכ"ס ולקט נקמה: חייב כפרט כו'. דלע"ג דהפקר פטור מכולם דכתיב"ל ארץ שדך וכרמך מהני תעזוב יתירא למעוטי כי ה"י גוואל דלא הוה הפקר לפטור ואע"ג שפטור מן המעשר. וכל הני כתיב מעזוב יתירא. נקדושים כתיב כרמך לא תעולל ויפטר כו'. ונמשא מורה (מד) כתיב כי תנזור כרמך לא תעולל וכן לא תפאר אחרך דהיינו פרט. תפאר אישקובי"ר. ופאה נמי מהכא משמע דתנא דבי ר' ישמעאל (חולין דף ק"א). שלא תעולל תפארתי ממנו. שכתה כתיב במשנה תורה (שם) לא תשוב לקחתו וגו'. ובאילן כתיב לא תפאר אחרך ואמר מר בפרק י' דחולין (שם) אחרך וזו שכתה ולא כתיב למיחד ומתחב באילן לגר ליתוס אלא לא תפאר אחרך ואנא ידענא דלעייס הוא כדאשכחן בעמרים. אכל במעשר לא כתיב תעזוב יתירא: אין שמיין. בפרק רשון (דף י"א). גבי בעלים מטפלין בניבילה אחר שמואל דלוקין הוא דשמיין את בניבילה לניזק ומוסיף עליה מוסיף עד שמשלים לו וטקו אלא נגב ונולן שנטלו בהמה והמה או כחשה אין שמיין את בניבילה אלא שלהם הנה והס ישלמו בהמה מעליא אלא שיעו קני: פלוגתא דא"כ רנא לעיל בשמעתי: ככהתש דלא סדר. כגון מהה או נשניה רגלה: אמרו

לרבא דאמר כי קאמר בן אלעזר התם בהכחשה דהדר לא קשיא כי קאמר הלכה כרבי שמעון בן אלעזר דשינוי במקומו עומד בהכחשה דהדר וכי קאמר שמואל התם אין שמיין לא לגב ולא לגזול אלא לזקוק בהכחשה דלא הדר אלא לא"כ דאמר כי קאמר רשב"א בהכחשה דלא הדר קאמר מאי איכא למימר אביי מתיב הכי אמר רב יהודה אמר שמואל אמרו